

KAJAANIN
AMMATTIKORKEAKOULU
UNIVERSITY OF APPLIED SCIENCES

Green Care –palvelujen hyödynnettävyys sosiaali- ja terveysalalla 18.4.2018

Maija Lipponen, tutkija,
Luonnonvarakeskus (Luke)
maija.lipponen@luke.fi

Merja Leskinen, tuntiopettaja,
Kajaanin ammattikorkeakoulu Oy
merja.leskinen@kamk.fi

Luonto voimaksi Kainuussa

- Kainuulainen Green Care –visio 2017
- Nykytilan kartoitus:
- Selvityksiä: palvelunostajatahoille kysely + haastattelut, kysely maataloille, kysely luontomatkailuyrityksille (kesken)
- Hyvinvoinnin palvelutarjotin (Kainuun sote)
<https://palvelutarjotin.kainuu.fi/>
- Verkostotapaamiset, koulutus ja opintomatkat yhteistyössä Kantri&Co. –hankkeen kanssa www.kao.fi/lyhytkoulutukset
- Tulevaisuuden kehittämissuunnitelmat & Jatkohankkeet

Esityksen sisältö

- Mitä ovat luontoperustaiset hyvinvointipalvelut ja Green Care?
- Esimerkkejä
- Mahdollisuuksia Kainuussa

Vihreän hyvinvoinnin (Green wellbeing) esimerkkikonsepteja ja niiden kysyntäpotentiaali

Potentiaaliset käyttäjät

Luonnon hyvinvointivaikutusten hyödyntämisen intensiteetti

Green Care

Sosiaali-, terveys-, kasvatus- tai muu hyvinvointipalvelu, joissa hyödynnetään luontoa **vastuullisesti, ammatillisesti ja tavoitteellisesti.**

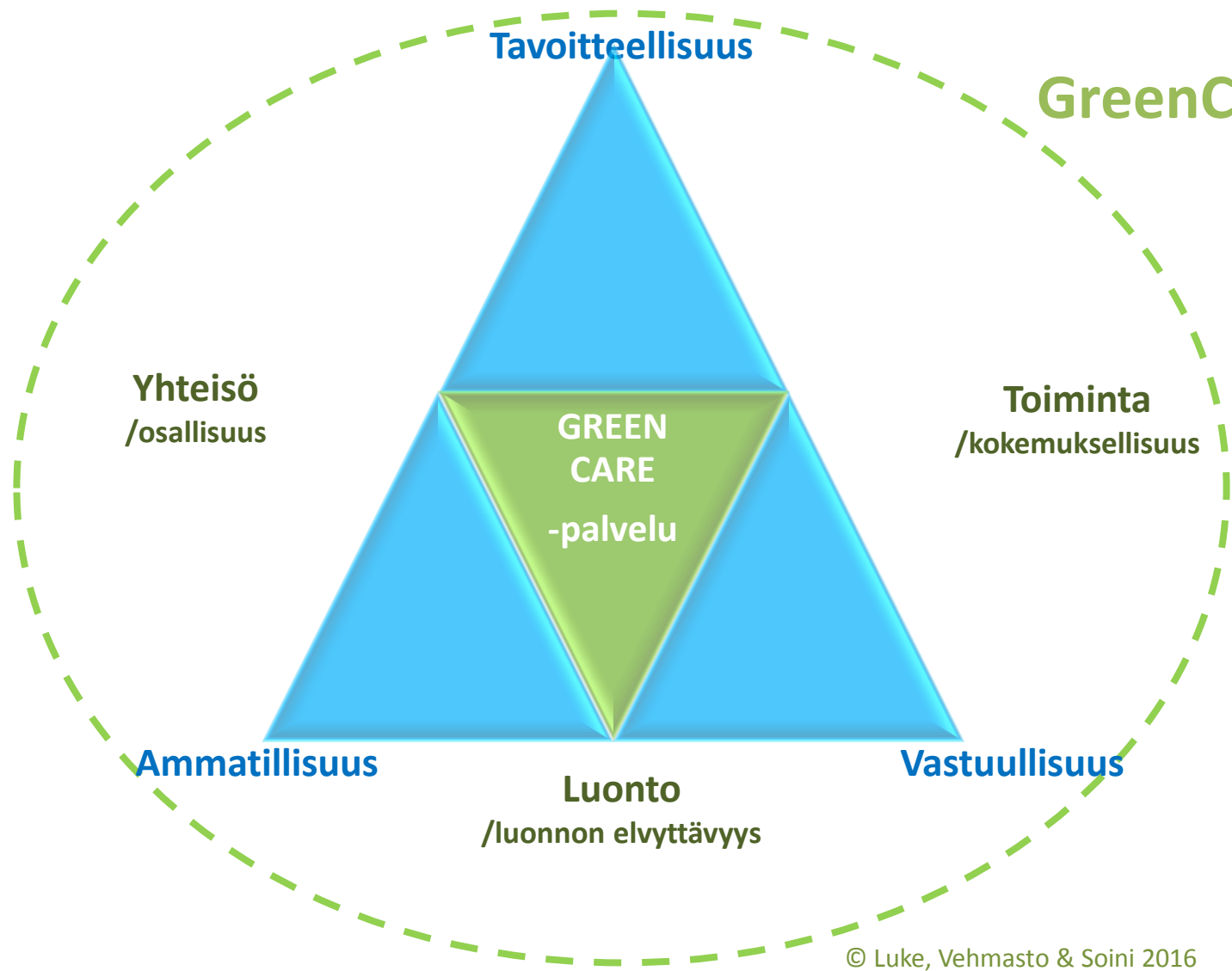
Hyvinvointivaikutukset syntyvät **luonnon elvyttävyyden, kokemuksellisuuden ja osallisuuden kautta.**

Voidaan toteuttaa niin **metsässä, puutarhassa, maatilalla kuin puistoissakin.** Jotkin toimintamuodot soveltuvat **kaupunkiin ja sisätiloihin.**

Lähde ja kuvat: Elina Vehmasto

**Mikä tekee palvelusta
Green Care
-palvelun?**

GreenCare-toimintatapa

	ELÄIN	LUONTO	PUUTARHA	MAATILA/METSÄ
LUONTO VOIMAA	 Eläinavusteinen toiminta	 Luontolähtöinen toiminta	 Tavoitteellinen puutarhatoiminta	 Tavoitteelliset maatilavierailut
	Eläinavusteinen pedagogiikka	Luontolähtöinen pedagogiikka	Pedagoginen puutarhatoiminta	Pedagoginen toiminta maatilalla
	Sosiaalipedagoginen eläintoiminta	Luonnon kuntouttava käyttö	Sosiaalinen ja terapeuttinen puutarhatoiminta	Kuntouttava toiminta maatilalla tai metsänhoidossa
LUONTO HOIVAA	Eläinavusteinen terapia 	Luontoavusteinen terapia 	Puutarhaterapia 	Terapia maatilaympäristössä

Sosiaali- terveys

Kuntoutus

(fyysinen, psyykinen,
sosiaalinen)

Hoiva

Päivätoiminta
Kuntouttava
työtoiminta

Sosiaalinen tuettu
perhetuki-, loma-,
leiri-, virike- ja
harrastustoiminta

Sosiaalipedag. kasvatus

Sosiaalipedagogiikka

(mm. sosiaalipeda-
goginen hevostoiminta)

Ennaltaehkäisevän
tuen ja varhaisen
puuttumisen
palvelut

Varhaiskasvatus
Luonto(leiri)koulut
Luontoharrastukset
Kummimaatilat

Virkistys- hyvinvointi

Erityisryhmien

virkistys

Esteetön

luontoliikunta

Voimaannuttavat

palvelut (mm.
työhyvinvointipalvelut)

Tavoitteellinen

virkistys- ja

hyvinvointi-

toiminta

LuontoHoivaa

LuontoVoimaa

Sosiaali-
terveys

Sosiaalipedag.
kasvatus

Virkistys-
hyvinvointi

*Kuntoutus,
hoito, hoiva*

Julkinen palveluiden järjestämisvastuu:
julkiset ja yksityiset palveluntuottajat
/ julkiset palvelun ostajat

*Aktivointi,
ennaltaehkäisy,
voimaantuminen*

**LUONTO-
HOIVA**

**LUONTO-
VOIMA**

*Harrastaminen,
oppiminen,
kokeminen*

Ei julkista järjestämisvastuuta:
yksityiset tuottajat / yksityiset ostajat

Paitsi: varhaiskasvatus ja opetus

Luontoavusteinen toiminta

- Luonnon avulla toteutetaan erilaisia tavoitteellisia hoiva-, kasvatus- ja virkistyspalveluja, esim. työhyvinvointipalvelut
- Luontosuhde keskeisessä roolissa
- Luonnon tutkitut hyvinvointivaikutukset
 - ATR eli tarkkaavuuden elpymisen teoria
 - Fysiologiset vaikutukset
 - Psyykkiset ja sosiaaliset vaikutukset
 - Toiminnallisuus ja tarjoumat

Brittitutkimuksessa ulkona liikkuvilla ihmisillä oli 50 % muita ihmisiä vähemmän lieviä mielenterveysongelmia. Mitchell 2013.

ADHD-lasten levottomuus ja häiriökäyttäytyminen oli kolme kertaa vähäisempää luonnossa liikkumisen jälkeen verrattuna liikkumiseen sisätiloissa. Kuo & Faber 2004.

Hyvä luontosuhde voi toimia jopa suojaavana tekijänä muita psyykkistä terveyttä uhkaavia tekijöitä vastaan. Nisbet ym. 2011

Eläinavusteinen toiminta

- Eläimet ovat yksi keskeinen Green Care -toiminnan luontoelementti
- Eläinten avulla toteutetaan monia ennaltaehkäiseviä ja kuntouttavia menetelmiä mm. sosiaalisten taitojen opetteluun, tunnetaitojen vahvistamiseen, omien vahvuuksien löytämiseen, itsetunnon vahvistamiseen, arjessa jaksamisen tueksi...
- Esim. eläinavusteinen toimintaterapia, ratsastusterapia, sosiaalipedagoginen hevostoiminta, sosiaalipedagoginen koiratoiminta jne.

Rauhoittumisessa keskeisen osuus on eläimen koskettamisella (eläimen lämpö, pehmeys) ja sen läheisyyden kokemisella. (Shiloh ym. 2003, Fine 2006)

Eläimen avulla voidaan saada kontakti ja jättää muistijälkiä jopa vaikeasti dementiaa sairastaviin potilaisiin. (Lunden 2010)

Maatila- ja puutarha-avusteinen toiminta

Ulkoilma, eläimet, fyysinen tekeminen, osallisuus – päivätoiminta maatiloilla, terapeutitset puutarhat

- Asiakkaan toimintakyvyn parantaminen tai ylläpitäminen
- Arjen hallinta, selviäminen itsenäisesti
- Kevyemmät asumis- ja tukimuodot - kustannussäästöt
- Sosiaaliset kontaktit, vuorovaikutussuhteiden paraneminen
- Painon hallinta, terveelliset elämäntavat
- Maatilan mikrobit - esim sairaalabakteerin häviäminen elimistöstä

Esimerkkejä Green Care – palveluista Kainuussa

Luontohyvinvointikeskus Tyynelä

- Luonto- ja eläinavusteisia palveluja maatilalla Sotkamossa
- Lapsille, nuorille, työikäisille ja ikäihmisille
- Ennaltaehkäisevää sekä kuntouttavaa toimintaa
 - Ammatillisia tukipalveluja ja virkistyspalveluja

Onnela-koti

- Kajaanilainen Yrjö ja Hanna -kotien Onnela-koti tarjoaa ikäihmisten asumispalveluja
- Green Care on otettu osaksi joenrannalla sijaitsevan hoivakodin toimintatapaa
- Onnela-kodin erikoisuutena on Kianto-aistihuone
- <https://www.youtube.com/watch?v=rDx4HKNxt04&feature=youtu.be>

Joogataival

- Tarjoaa matkailu-, hyvinvointi- ja koulutuspalveluja, joissa keskeistä luontolähtöisyys
- Menetelmät: jooga, mindfulness, luontoyhteys- harjoitukset, draama- ja ympäristökasvatus, luonto- ja eräopastus

Joogataival –yrityksen tuotteita:

- Metsäjooga
- Korpikylpy
- Puut puhuvat puiden kieltä – retki Hossan Värrikalliolle
- Hengähdä Hossassa – Jooga- ja hyvinvointiloma
- ”Eco-Mindfulness camp” ulkomaalaisille
- Työhyvinvointipäivät
- Metsäpapukaija – draamallinen luontopolku
- Leirikoulut
- Opettajien menetelmäkoulutus
- Maahanmuuttajille kotoutumista suomen kielen , luonto- ja ympäristökasvatuksen menetelmin

Ja muita

- Maatilan arki Hyrynsalmella
- Kirsin retket Kajaanissa
- Kulttuuri- ja hyvinvointipalvelu Angervo Paltamossa
- Aisti ja tunne Oy Kajaanissa
- Holl-talli Paltamossa
- Hyvinvointipalvelu Poloku Vaalassa
- Kalevala Experience
- Jne.

Palveluntarjoajia löydät Hyvinvoinnin palvelutarjottimelta!

Hyvinvoinnin palvelutarjotin on Sinulle vapaus valita, yrityksille ja järjestöille maksuton markkinapaikka sekä asiakasohjaajille näppärä työkalu.

Palvelutarjottimelta löydät, vertaat ja arvioit arkipäivän lähipalvelusi, olipa ne julkisia, yritysten tai järjestöjen tuottamia - joko julkisesti tuettuja tai kokonaan itse maksettavia. Aloita valitsemalla paikkakuntasi alla olevasta valikosta. Kun löydät etsimäsi palvelun, tutki sinisestä INFO-pallosta

 palvelukuvaus ja tietoa mm. palvelun hintaan vaikuttavista asioista.

Ohjattu haku

Vapaa tekstihaku

Alue, jolta palvelua haetaan: Kainuun soten kunnat

Vaihda alue

Valittu asiakasryhmä: Kaikki palvelut

Vaihda asiakasryhmä

Valittu palvelun pääluokka: Luonto- ja eläinavusteiset palvelut (Green Care)

Vaihda pääluokka

Valitse palvelut

- Valitse kaikki
- Luonto- ja eläinavusteiset virkistyspalvelut
- Luonto- ja eläinavusteiset palvelut sosiaalisen kasvun tukemisessa
- Luonto- ja eläinavusteinen kuntoutus
- Luonto- ja eläinavusteiset terapiat

Etsi palveluntuottajat

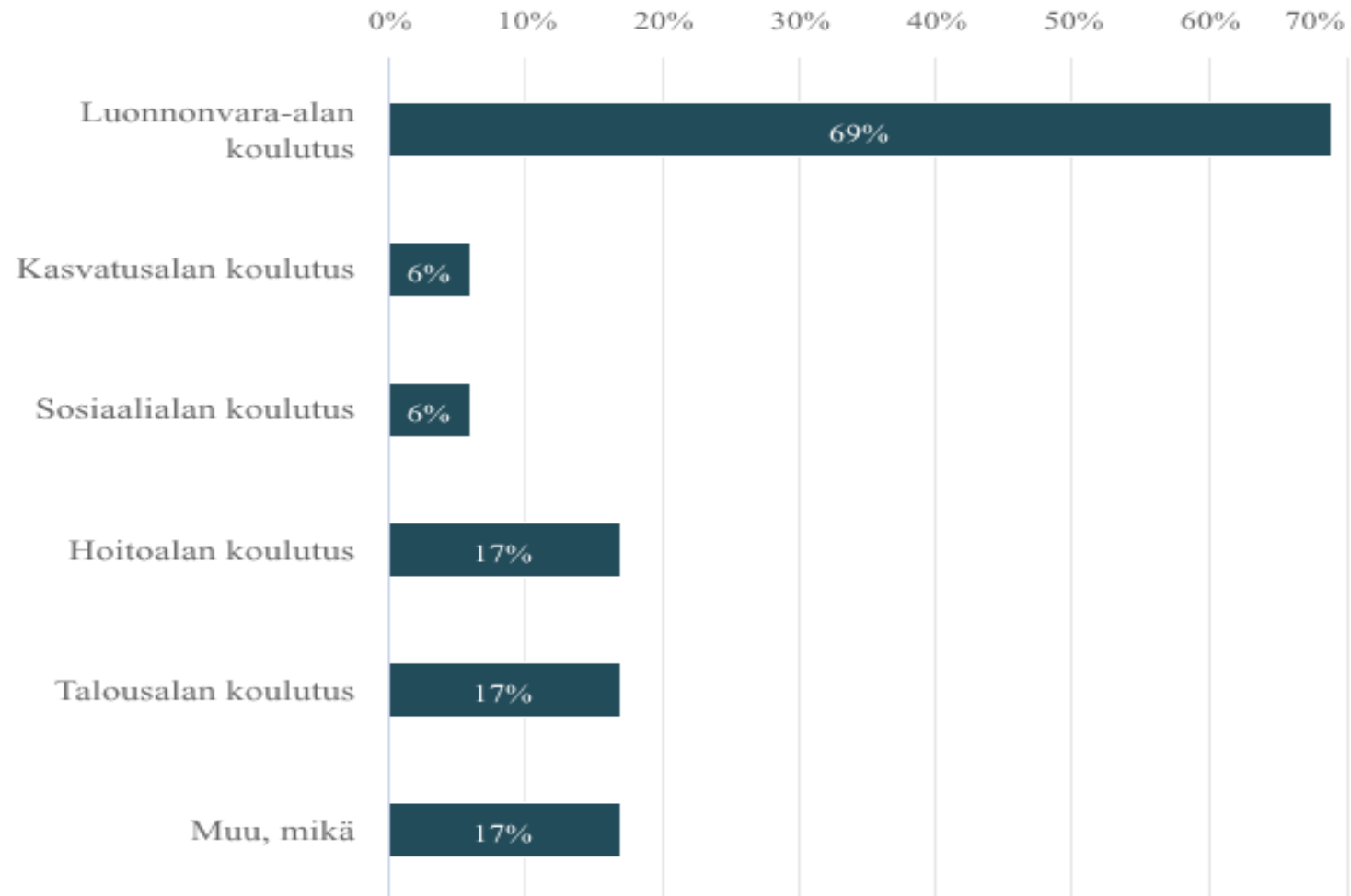
Hoivamaatila-toiminta Kainuussa?

Kyselytutkimus kainuulaisille maataloille

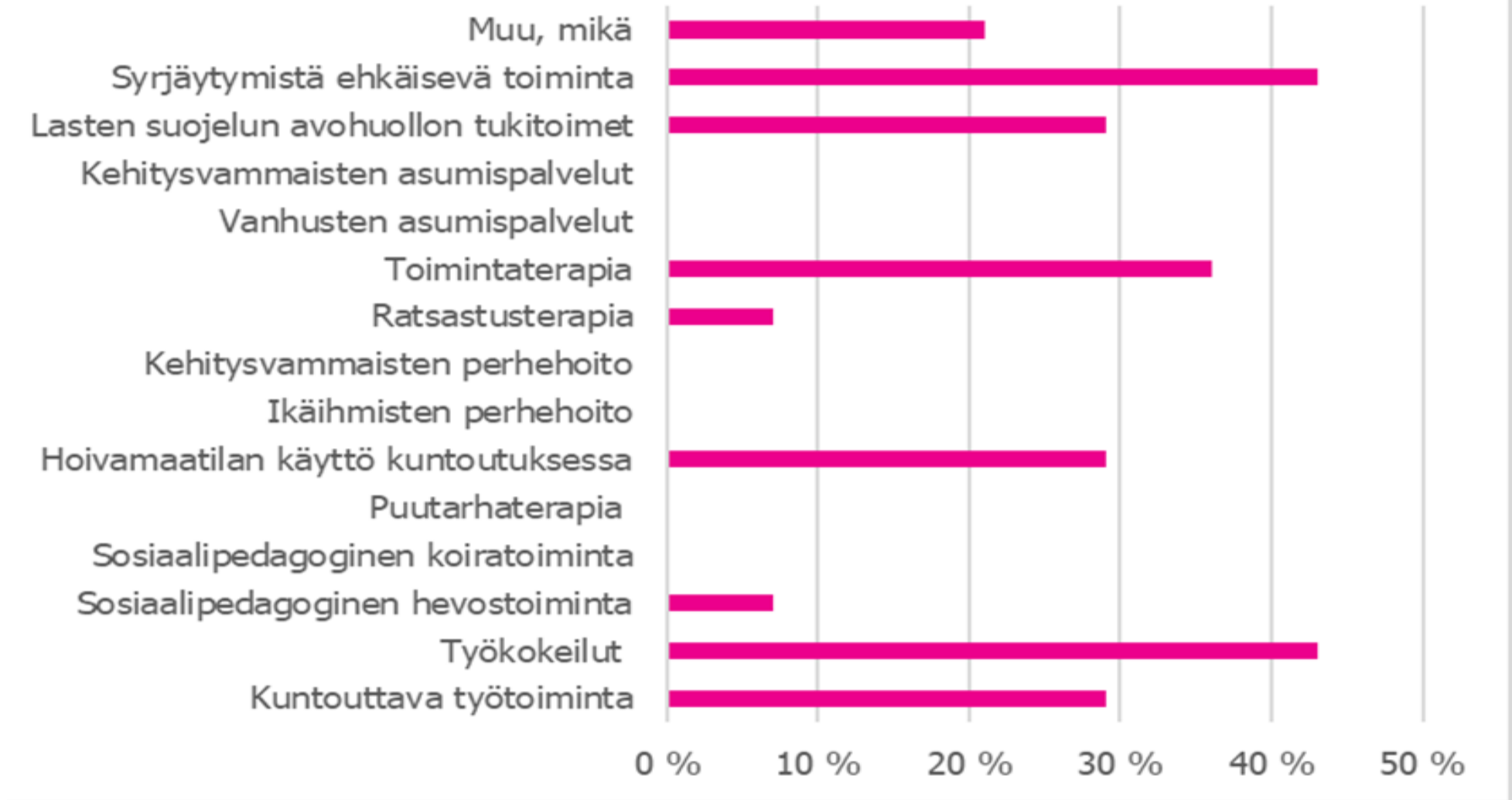
Green Care –palveluiden toteuttamisesta

- Kyselyn tilaajana Luonto voimaksi Kainuussa –hanke, toteutus opinnäytetyönä, Janne Säkkinen, Savonia-amk
- Kyselyn välitti MTK-Kainuu
- Kysely lähetettiin yli neljälle sadalle maatilalle
- 36 vastausta

Tilalta löytyvä osaaminen

Millaista toimintaa toteutat/haluaisit toteuttaa?

Johtopäätökset

- Kainuussa toteutetaan (4) ja halutaan toteuttaa (11) Green Care –toimintaa (n=36)
- Green Care sopii toteuttajien arvomaailmaan
- Aiheesta kaivataan lisää tietoa ja koulutusta
- Tilan ympäristöä ja puitteita voidaan tarjota jonkin toteuttavan tahon käyttöön

Johtopäätökset

- Kainuun maataloilla on puitteita toiminnan järjestämiseen
- Esteettömiä tiloja ei juurikaan ole
- Pienillä muutoksilla saa aikaan hyviä turvallisuus- parannuksia

Johtopäätökset

- Green Care toiminnan käynnistyminen Kainuussa vaatii tukea, koulutusta ja koordinaatiota
- Palvelua kannattaa suunnitella sitten kun tiedossa on yhteistyöverkosto, asiakkaat ja palvelun kannattavuus
- Sote-uudistus mahdollisuutena?

Asiakaspalautetta ikäihmisten päivätoiminnasta maatiloilla Keski-Suomessa

”Harmittaa jo nyt, kun en pääse seuraavalle kerralle mukaan”

”Kyllä tämä on yksin asuvalle tärkeä juttu”

”*Yllätys oli, mitä vielä osasin tehdä*”

”Piristyin tosi paljon näiden viikkojen aikana”

”Tämä maatila on kuin keidas”

”Nämä päivät ovat niin mukavia, että haluan tehdä kotona viikon aikana kaikkeni, että varmasti pääsen tänne”

Videoita

Hoivafarmilla tavataan

<https://www.youtube.com/watch?v=z3CgsTrolow&t=480s>

Juhon päivä hoivafarmilla

<https://www.youtube.com/watch?v=WCxedBx8AE8>

Kiitos!

www.gcfinland.fi/kainuu

Facebookissa ryhmä [Green Care Kainuu](#)

- **23.-26.4.2018** [Green Care -opintomatka Hollantiin](#), Kainuu
- **30.-31.10.2018** [Valtakunnalliset Green Care -päivät](#), Vuokatti

Euroopan maaseudun
kehittämisen maatalousrahasto:
Eurooppa investoi maaseutualueisiin

Elinkeino-, liikenne- ja
ympäristökeskus

KAJAANIN
AMMATTIKORKEAKOULU
UNIVERSITY OF APPLIED SCIENCES

